

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Nizomiddinova Dildora Nosirovna

Qo'qon davlat universiteti Boshlang'ich ta'lim kafedrası v.b.dotsenti

Ahmadjonova Mahfuza Egamqulovna

Qo'qon davlat universiteti Boshlang'ich ta'lim kafedrası v.b.dotsenti

Xudoynazarova Charos

Boshlang'ich ta'lim 3-bosqich talabasi

Annotatsiya. Boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy yondashuvlar o'quvchilarning ta'lim olish jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda qo'llanilayotgan zamonaviy pedagogik usullar va texnologiyalar keng tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, zamonaviy yondashuvlar, shaxsiylashtirilgan ta'lim, loyiha asosidagi ta'lim, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, ta'lim sifatini oshirish, integratsiyalashgan ta'lim.

Abstract. In the primary education system, modern medicine helps to improve the educational process of students more effectively. Modern pedagogical methods and technology used in design education are comprehensively analyzed in three articles.

Keywords: Primary education, modern approaches, personalized education, projectbased education, digital technologies, artificial intelligence, improving the quality of education, integrated education.

Аннотация. В системе начального образования современная медицина способствует более эффективному совершенствованию образовательного процесса учащихся. В трех статьях всесторонне анализируются современные педагогические методы и технологии, используемые в дизайнерском образовании.

Ключевые слова: Начальное образование, современные подходы, персонализированное образование, проектное образование, цифровые технологии, искусственный интеллект, повышение качества образования, интегрированное образование.

Boshlang'ich ta'lim insonlarning keyingi ta'lim bosqichlariga asos bo'lib, o'quvchilarning fundamental bilim va ko'nikmalarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Shu bois, zamonaviy dunyoda boshlang'ich ta'limga yangicha yondashuvlarni joriy etish ehtiyoji ortib bormoqda. An'anaviy ta'lim uslublari o'rniga interaktiv va innovatsion metodlar ta'lim jarayonini yanada samarali qilishga imkon beradi. Zamonaviy ta'lim tizimidagi asosiy o'zgarishlardan biri shaxsiylashtirilgan va moslashtirilgan ta'limning kuchayishi bilan bog'liq bo'lib, bu yondashuv o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga oladi. Shuningdek, boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarning keng ko'lamda qo'llanilishi, loyiha asosidagi ta'lim (PBL) va integratsiyalashgan o'quv dasturlari kabi yondashuvlar ham tobora ommalashmoqda. Ushbu maqolada boshlang'ich

ta‘limda qo‘llanilayotgan zamonaviy yondashuvlar keng tahlil qilinib, ularning ta‘lim sifatiga ta‘siri ko‘rib chiqiladi.

Zamonaviy yondashuvlar quyidagicha:

1. *Shaxsiylashtirilgan ta‘lim;*
2. *Loyiha asosidagi ta‘lim (PBL);*
3. *Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt;*
4. *Integratsiyalashgan o‘quv dasturlari.*

1. *Shaxsiylashtirilgan ta‘lim;*

Shaxsiylashtirilgan ta‘lim yondashuvi har bir o‘quvchining o‘ziga xos ehtiyojlarini

hisobga olgan holda ta‘lim jarayonini tashkil qilishni nazarda tutadi. Ushbu yondashuv orqali o‘quvchilar o‘zlarining qiziqishlari, qobiliyatlari va bilim darajasiga mos ravishda ta‘lim oladilar.

Shaxsiylashtirilgan ta‘limning afzalliklari:

- O‘quvchilarning ta‘lim olish jarayonidagi faolligini oshiradi.
- O‘qituvchilarga har bir o‘quvchi bilan individual ishlash imkoniyatini beradi.
- O‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasini yaxshilaydi.

Bunday yondashuvda o‘quvchilarning ehtiyojlari va qobiliyatlari doimiy tahlil qilinib, ularga mos o‘quv materiallari va topshiriqlar taqdim etiladi. Masalan, raqamli platformalar yordamida o‘quvchilarning natijalari kuzatilib, ularga moslashtirilgan ta‘lim yo‘nalishlari taklif qilinishi mumkin.

2. *Loyiha asosidagi ta‘lim (PBL)*

Loyiha asosidagi ta‘lim (Project-Based Learning) o‘quvchilarning muammolarni hal qilish va amaliy topshiriqlar orqali o‘rganish jarayoniga asoslanadi. Ushbu yondashuv bolalarga nafaqat nazariy bilimlar berish, balki ularning real hayotiy vaziyatlarga tayyor bo‘lishini ta‘minlashni maqsad qiladi. Loyiha asosidagi ta‘limning asosiy jihatlari:

- O‘quvchilarni mustaqil fikrlash va ijodiy yondashishga o‘rgatadi.
- Haqiqiy muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini shakllantiradi.
- O‘quvchilarning muloqot va jamoa bo‘lib ishlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Masalan, biologiya fanida o‘quvchilar o‘simliklar hayotiy tsiklini o‘rganish uchun kichik tadqiqot loyihasi ustida ishlashlari mumkin. Bu usul o‘quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyotda qo‘llash imkonini beradi.

3. *Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt*

Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellektning boshlang‘ich ta‘limda qo‘llanilishi ta‘lim jarayonini sezilarli darajada o‘zgartirdi. Bugungi kunda raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va interaktiv o‘quv vositalari o‘quvchilarning ta‘lim olish jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Raqamli texnologiyalar yordamida o‘quvchilar interaktiv o‘quv dasturlaridan foydalangan holda vaqt va makondan qat‘i nazar ta‘lim olishlari mumkin. Masalan, sun‘iy intellekt asosidagi o‘quv dasturlari yordamida o‘quvchilar individual tarzda mashqlarni bajarib,

natijalarini real vaqtda kuzatishlari va baholashlari mumkin. Bu o‘quvchilarning o‘zlashtirish jarayonini tezlashtiradi va ularning qiziqishini oshiradi.

4. Integratsiyalashgan o‘quv dasturlari

Integratsiyalashgan o‘quv dasturlari bir nechta fanlarni bir-biri bilan bog‘lab o‘qitishni nazarda tutadi. Masalan, matematika va tabiatshunoslik fanlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni ko‘rsatish orqali o‘quvchilar o‘quv mavzularini kengroq tushunish imkoniga ega bo‘ladilar. Bunday yondashuvlar o‘quvchilarga turli fanlar o‘rtasidagi aloqa va bog‘liqlikni tushunishga yordam beradi, bu esa ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Boshlang‘ich ta‘limda zamonaviy yondashuvlarning qo‘llanilishi o‘quvchilarning ta‘limga bo‘lgan qiziqishini oshirib, ularning bilim olish jarayonini samarali qiladi. Maqolada tahlil qilingan barcha zamonaviy yondashuvlarning umumiy xususiyati shundaki, ular o‘quvchilarning mustaqil fikrlash va amaliy ko‘nikmalarini shakllantirishga yo‘naltirilgan.

- **Shaxsiylashtirilgan ta‘lim** yondashuvi o‘quvchilarning bilim olish darajasiga moslashish orqali ularning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini sezilarli darajada oshiradi.

- **Loyiha asosidagi ta‘lim** esa o‘quvchilarga nazariy bilimlarni hayotiy muammolarni hal qilishda qo‘llash imkoniyatini beradi.

- **Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt** yordamida o‘quvchilarning o‘quv jarayoniga jalb qilinishi ortib, ularga ta‘lim jarayonini aniqroq va qiziqarliroq qilish imkoniyati yaratiladi.

- **Integratsiyalashgan o‘quv dasturlari** orqali fanlararo bog‘liqlikni tushunish o‘quvchilarning tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Boshlang‘ich ta‘limda ushbu yondashuvlarni joriy etish ta‘lim sifatiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi va o‘quvchilarni keyingi ta‘lim bosqichlariga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Boshlang‘ich ta‘lim tizimida zamonaviy yondashuvlarning joriy qilinishi ta‘lim jarayonini sezilarli darajada boyitib, o‘quvchilarning bilim olish samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Bugungi kunda an‘anaviy ta‘lim uslublaridan voz kechish o‘rniga ularni zamonaviy pedagogik va texnologik yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirish boshlang‘ich ta‘limni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Ushbu maqolada tahlil qilingan shaxsiylashtirilgan ta‘lim, loyiha asosida o‘qitish, raqamli texnologiyalarni qo‘llash va integratsiyalashgan o‘quv dasturlari kabi yondashuvlar o‘quvchilar uchun qulay va samarali o‘quv muhitini yaratishga xizmat qiladi.

Bir tomondan, shaxsiylashtirilgan ta‘lim yondashuvi har bir o‘quvchining o‘ziga xos qobiliyatlari va ehtiyojlarini hisobga olib, ta‘lim jarayonini individuallashtiradi. Bu uslub o‘quvchilarning qiziqishlarini oshirish va ularning bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishlariga yordam beradi. O‘qituvchilar o‘quvchilarni kuzatib, ularning bilim darajasiga mos topshiriqlar beradi, bu esa har bir o‘quvchining o‘z sur‘atida o‘qishini ta‘minlaydi.

Loyiha asosidagi ta‘lim esa o‘quvchilarga nazariy bilimlarni amaliyotda tatbiq etishga imkon beradi. Loyiha asosidagi usul orqali o‘quvchilar real hayotiy

vaziyatlarni ahlil qilib, muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Bu yondashuv bolalar ijodiy fikrlash va mustaqil ishlash qobiliyatlarini oshiradi, shuningdek, jamoa bo‘lib ishlashni o‘rgatadi.

Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellektning keng joriy qilinishi esa ta‘lim jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi. Interaktiv vositalar, virtual sinflar va sun‘iy intellect asosidagi o‘quv dasturlari ta‘lim olishni osonlashtiradi, o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va ularning bilim darajasini kuzatib borishga yordam beradi. Bu texnologiyalar o‘quvchilarning o‘zlashtirish ko‘rsatkichlarini yaxshilash va ularga real vaqtda samarali qayta aloqani ta‘minlash imkonini beradi.

Shuningdek, **integratsiyalashgan o‘quv dasturlari** orqali turli fanlar o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rgatish o‘quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. O‘quvchilar bu yondashuv orqali fanlararo bilimlarni birlashtirib, kengroq kontekstda tushunchalarini oshiradilar, bu esa ularning umumiy bilim darajasini sezilarli darajada oshiradi. Zamonaviy yondashuvlar o‘quvchilarni mustaqil va faol o‘quvchilar sifatida shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun boshlang‘ich ta‘limda an‘anaviy va zamonaviy uslublarni birgalikda qo‘llash ta‘lim sifatini oshirishning samarali yo‘li hisoblanadi. Buning natijasida o‘quvchilar nafaqat bilim olish jarayonida muvaffaqiyatli bo‘lishadi, balki kelajakda murakkab vaziyatlarni hal qilishda ham o‘zlarini tayyor his qilishadi.

Maqolada tahlil qilingan yondashuvlar boshlang‘ich ta‘limni rivojlantirish yo‘lidagi muhim qadamlar hisoblanadi. Kelajakda ushbu zamonaviy yondashuvlarning kengroq qo‘llanilishi ta‘lim jarayonini yanada innovatsion va samarali qilishga xizmat qiladi. Shu bois, bu yondashuvlarni muvaffaqiyatli joriy etishni davom ettirish orqali ta‘lim tizimining sifatini oshirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Darling-Hammond, L., & Oakes, J. (2019). *Preparing Teachers for Deeper Learning*. Harvard Education Press.
2. Fullan, M. (2020). *Stratosphere: Integrating Technology, Pedagogy, and Change Knowledge*. Pearson.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.
4. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.
5. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. Autodesk Foundation.